

Parlamentul
Republicii Moldova

DBY-07 nr. 398
26 iulie 2023

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (reforma sistemului de asistență socială „Restart”)

(nr. 260 din 19.07.2023)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat în titlu, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și menționează următoarele considerente.

I. Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat spre examinare în Parlament cu titlu de inițiativă legislativă de Guvernul Republicii Moldova, fiind aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 498/2023, în temeiul art. 73 din Constituție și art. 47 alin. (1) al Regulamentului Parlamentului.

2. Proiectul de lege prevede completarea cu lit. d) a alin.(9) de la art. 4 din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de stat, modificarea Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, lit. a) de la art. 57¹ din Codul familiei nr. 1316/2000, Legii fondului de susținere a populației nr. 827/2000, Legii nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație, Legii nr. 190/2003 cu privire la veterani, art. 11 din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, Legii asistenței sociale nr. 547/2003, art. 10 din legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, art. 19 din Legea nr. 5/2006 cu privire la egalitatea de șanse între femei și bărbați, Legii nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă, Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală, Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, Legii nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale, Legii nr. 99/2010 privind regimul juridic al adopției, Legii nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situații de risc, Legii nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, Legii nr. 270/2018 privind sistemul de salarizare

în sectorul bugetar.

Potrivit notei informative la proiectul de lege, scopul acestuia constă în promovarea și respectarea dreptului la protecție și asistență socială a populației vulnerabile din Republica Moldova conform standardelor internaționale din domeniul drepturilor omului. Astfel, domeniul protecției sociale, în temeiul principiului desconcentrării administrației publice revine în competența Ministerului de resort prin prisma Agențiilor teritoriale de asistență socială, cu excepția mun. Chișinău și unitatea teritorială autonomă Găgăuzia.

În timp, proiectul urmărește să îmbunătățească accesul populației vulnerabile la serviciile sociale de bază și să diminueze rata sărăciei, să asigure standarde minime de calitate la serviciile sociale, să digitalizeze sistemul de asistență socială și să asigure sistemul de asistență socială cu resurse umane suficiente, motivate și capabile să ofere populației prestații și servicii de calitate.

3. Prin natura reglementărilor, proiectul de lege se înscrie în categoria legilor organice, iar domeniul de reglementare ține de competența exclusivă a Parlamentului, fiind astfel incidente prevederile articolelor 66 și 72 din Constituția Republicii Moldova.

II. Obiecții de conținut și tehnico-legislative

1. La Art. II din proiect este prevăzută modificarea Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 489/1999.

Ab initio, reținem că, prin expropriere se înțelege transferul de bunuri și drepturi din proprietatea privată în proprietate publică, potrivit art. 1 din Legea nr. 488/1999.

Subliniem că, exproprierea trebuie să întrunească, potrivit art. 46 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, două condiții: dreapta și prealabila despăgubire.

Autoritățile publice locale de nivelul doi pot deține în proprietate atât bunuri din domeniul public, cât și bunuri din domeniul dreptului privat.

Respectiv, în cazul în care bunul aparține cu drept de proprietate publică unității administrativ-teritoriale, transmiterea acestuia poate fi realizată în temeiul art. 8 alin.(3) din Legea nr. 523/1999 cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale, fiind necesară propunerea Guvernului și actul administrativ emis de consiliu. În cazul refuzului de transmitere a bunului dintr-o proprietate publică în alta, potrivit alin.(8) al art. 8 din Lege, acesta poate fi contestat în instanța de judecată.

Însă, dacă bunurile respective fac parte din domeniul privat al circuitului juridic, reținem că, acestea sunt alienabile, sesizabile și prescriptibile și pot fi obiectul oricărui act juridic civil conform procedurilor stabilite, potrivit art. 6 alin.(1) din Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice. În situația de referință, ministerul de resort poate încheia contract de comodat sau contract de locațiune în

conformitate cu prevederile consemnate de Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002.

În lumina celor expuse recomandăm excluderea Art. II din proiect.

2. La Art. IV se propune modificarea Legii fondului de susținere a populației nr. 827/2000. În cadrul acestuia se operează cu cuvintele „corpuri neînsuflețite” (*în speță*: pct. 1, pct.2, pct.3, pct.4, pct.6). Potrivit Legii nr. 100/2001 privind actele de stare civilă se disting două noțiuni: decedat sau cadavrul persoanei decedate. Din acest considerent, întru respectarea cerințelor stabilite la art. 54 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017, care stabilește că, *terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative*, recomandăm substituirea cuvintelor „corpuri neînsuflețite” cu persoana decedată, sau cadavrul persoanei decedate.

3. La Art. VIII se prevede modificarea Legii asistenței sociale nr. 547/2003. Potrivit pct. 8 al art. VIII este propusă o nouă redacție a art. 15 alin.(1) și (2). Astfel, la alin.(2) în redacția nouă, este prevăzut că standardele minime de calitate a serviciilor sociale sunt aprobate de Guvern, însă subiectul responsabil de elaborarea acestora, nu este prevăzut. Din acest considerent, recomandăm completarea normei cu specificarea expresă a subiectului responsabil de elaborarea standardelor minime de calitate a serviciilor sociale.

4. La Art. XIV pct. 7 din proiect se propune o nouă redacției a alin.(1) de la art. 26 din Legea nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale. Potrivit acesteia, *serviciile sociale sunt finanțate de la: bugetul de stat, bugetele unităților administrativ -teritoriale, sursele proprii ale prestatorilor de servicii sociale, alte surse conform legislației*. Cu titlu de referință, constatăm că autoritățile publice locale de nivelul doi, potrivit Art.XI pct. 1 din proiect privind abrogarea lit. j) și k) de la alin.(2) al art. 4 din Legea nr. 435/2006, nu vor mai fi responsabile de administrarea unităților de asistență socială de interes raional, precum și de dezvoltarea și gestionarea serviciilor sociale comunitare pentru categoriile social-vulnerabile, monitorizarea calității serviciilor sociale. Respectiv, potrivit Art. VIII pct. 1 din proiect cu referire la modificarea Legii asistenței sociale nr. 547/2003, structurile teritoriale de asistență socială se reorganizează în agenții teritoriale de asistență socială și trec în subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale. Din acest considerent, recomandăm completarea lit. b) de la alin.(1) al art. 26 în redacția propusă cu textul „**de nivelul I**”, fapt ce va asigura respectarea prevederilor consfințite la art. 3 alin.(4) lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la corelarea prevederilor proiectului normativ cu actele normative cu care se află în conexiune.

Subsidiar, cuvintele „se pun pe seama” de la Art.XIV pct. 4 din proiect cu referire la completarea art. 9 cu alin.(2¹) din Legea nr. 123/2010, se recomandă a fi substituite cu cvintele „se pun în sarcina”.

5. La Art. XV pct. 1 din proiect este prevăzută modificarea Legii nr. 99/2010 privind regimul juridic al adopției.

Astfel, la pct. 1, recomandăm completarea cuvântului „serviciul” cuprins în noțiunea manager de caz, cu cuvântul „social”, or, substituirea

cuvântului „serviciul” cu textul „cadrul prestatorului de serviciu social”.

Totodată, la pct. 3 este prevăzută abrogarea alin. (2) de la art. 7 din Lege, care prevede că *autoritatea tutelară teritorială funcționează în bază de regulament-cadru aprobat de Guvern*. Menționez că potrivit art. 21 alin.(1) din Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, *autoritățile tutelare sunt obligate să respecte termenele și procedurile în procesul de identificare, luare în evidență, plasament, stabilire a statutului, monitorizare a situației copiilor și de prezentare a informației autorităților de resort conform prevederilor Legii, ale regulamentului de activitate aprobat de Guvern și ale altor acte normative*.

Subliniem că la Art. XVII din proiect cu referire la modificarea Legii nr. 140/2013, nu este prevăzută modificarea sau abrogarea art. 21 alin.(1) din Legea nr. 140/2013.

Urmare a celor enunțate, recomandăm anularea abrogării alin. (2) de la art. 7 din Legea nr. 99/2010, în vederea respectării art. 3 alin.(4) lit. a) din Legea nr. 100/2017 în partea ce ține de corelarea proiectului actului normativ cu actele normative cu care se află în conexiune.

Adițional, reținem că abrogarea respectivă nu asigură claritate, întrucât la art. 7 din Lege sunt prevăzute atribuțiile autorității tutelare teritoriale în domeniul adopției. Respectiv, subiectul responsabil de aprobarea regulamentului-cadru nu diminuează obiectivele proiectului de lege, iar necesitatea abrogării nu este specificată în nota informativă alăturată proiectului de lege.

6.La Art. XIX din proiect se prevede modificarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare, în speță modificarea anexei nr.9. Este de menționat că, la poziția „G6047” asistentului social comunitar este stabilită clasa de salarizare 56 și coeficientul de salarizare 3, 16, iar la poziția „G6050” este determinată clasa de salarizare 48, respectiv 2,67 coeficientul de salarizare. Menționez că, asistentul social comunitar, asistentul social supervizor, specialistul în protecția drepturilor copilului, specialistul în prestații sociale, specialistul în asistență socială fac parte potrivit Art. VIII pct. 8 din proiect din categoria personalului cu studii superioare și competențe directe în implementarea politicilor de asistență socială la nivel de unitate administrativ-teritorială.

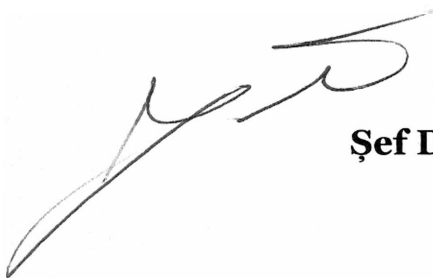
Menționez că, personalul cu studii superioare este inclus la pct. 1.2.1 în anexa nr. 9. Din acest considerent nu este clară diferențierea funcției de asistent social comunitar la două poziții distincte. Obiecție valabilă și pentru pozițiile „G6049” și „G6051”.

Cu titlu de comparație, este de notat că, dacă în redacția prevederilor actuale, personalul din sistemul de asistență socială, este reflectat în mod expres în anexa 9 la Legea nr. 270/2018, din prevederile proiectului nu derivă o claritate cu referire la definirea funcțiilor și atribuirea clasei de salarizare.

Atragem atenția asupra faptului că, funcția de consilier (de familie, în adicții, victime ale violenței sexuale) nu se cuprinde în proiectul de modificare, cu excepția Art. XIX pct. 2, în partea ce ține de stabilirea clasei

de salarizare și a coeficientului de salarizare, respectiv nu este clară necesitatea introducerii acesteia.

În concluzie, relevăm că la examinarea proiectului urmează a se ține cont de obiecțiile invocate și recomandările propuse în prezentul aviz, iar oportunitatea examinării proiectului de lege ține de prerogativa exclusivă a Parlamentului.

Ion CREANGĂ,
Șef Direcție general

Ex.: Olga Barbălată,
Tel. 820-183